

Cetatea Cavalerilor

Fondator: Col. r. Dr. Constantin Moșincă
 Editor: Asociația Națională a Cavalerilor de Cio.
 Editura Tipo MC, Oradea - 2020

Cartea Mea e și a Ta!

ISSN 2734-6889
 ISSN-L 2734 -6889

EPOPEEA GLORIOASĂ a VITEAZULUI MIHAI - Eroul neamului nostru (III)

Ing. Angela FAINA

Cu paloșul în mână și cu arma minții, Mihai-Vodă coagulează toată românimea într-un singur stat „așa cum a fost de veacuri”, sub sceptrul românesc și sub același drapel tricolor:

„Nu-mi las nimănu țara și neamul nici mort !”

Conform vechilor descrieri, Curtea Veche era ca întindere în jur de 160 m², așezată pe o colină destul de înaltă; pe malul nordic al Dâmboviței, protejată la sud de malul înalt al râului, iar în celelalte părți, de ziduri puternice, alături de șanturi de 1,5 m-2,5m lățime. Accesul în Curtea Domnească era posibil prin două porți, opuse ca poziție.

Între anii 1458-1459, Vlad Țepeș, domnul Țării Românești, consolidează cetatea cu niște construcții din lemn, cu întărituri de pământ și apoi, o ridică la rangul de reședință domnească, alternativă celei de la Târgoviște.

Se consideră că primul document care amintește de Cetatea București, este cel datat la 20 septembrie 1459, acesta fiind un hrisov acordat de Vlad Țepeș lui Andrei, Iova și Drag, cu ocazia întăririi obcinelor acestora de la Ponor (Oltenia) și a scutirii lor, de obligațiile față de domnie: vama oilor, a porcilor, albinăritul, găletăritul, dijme, cositul fânului, etc. În textul documentului așternut pe pergament în limba slavonă, în redacție medio-bulgară, limba oficială de atunci a Cancelariei Țării Românești, se menționează că s-a „scris în septembrie 20 în cetatea București, în anul 6968” (1459), semnalându-se astfel indiscutabil, existența la acea dată, a Bucureștilor. Inițial, domnul fondator, Mircea cel Bătrân, construiește o cetate, cam prin anii 1386-1418, fiind înconjurată de șanturi de apărare, având ziduri din lemn și cărămidă, dar ridicată oarecum în pripă, din cauza pericolului otoman. Ea este construită cu scopul de a reprezenta o bază de apărare, un punct strategic de luptă, în calea invaziilor turcești din acei ani.

Cel mai vechi document cunoscut până în prezent, despre Curtea Domnească Veche, în care Bucureștii apar ca reședință voievodală, datează din 14 octombrie 1465, fiind emis de Radu cel Frumos,

fratele lui Vlad Țepeș, în „Cetatea de scaun București”, când acesta a mutat scaunul domnesc de la Târgoviște, la București.

Cetatea București numită și Cetatea Dâmboviței - ruinele

Ea constituie nucleul viitoarelor palate voievodale, mereu lărgite și renovate de-a lungul timpurilor. Imagine luată de pe muzeulbucurestiului.ro

În campania lui Mahomed al II-lea, din 1462, este cert că cetatea avea un rol de apărare. În noiembrie 1473, moldovenii pătrund în cetate, iar Ștefan cel Mare îl alungă pe Radu cel Frumos, în anul 1476, ajutându-l pe Vlad Țepeș să revină la domnie. În anul 1480 era numită în actele de domnie, „Cetatea nouă de scaun București” sau „Castro Bokorestch”, cum îl numeau stăinii.

Curtea Domnească de la București - Palatul Voievodal - ruinele

Imagine luată de pe historia.ro

Săpăturile arheologice au scos la iveală importante ruine, printre care: dormitoare, săli și hrube încăpătoare, curtea interioară de 100 m², ziduri, baze de turnuri, trepte, coloane, camere, etc., construite cu bolovani de râu și cărămidă, pe o suprafață mult mărită, de aproximativ 900 m².

3

Biserica Curții Domnești - Imagine luată de pe ro.wikipedia.org

Cetatea Domnească a trecut prin numeroase refaceri, extinderi și renovări, de-a lungul domniilor ce s-au perindat, începând cu Vlad Țepeș, până la Constantin Brâncoveanu.

Biserica „Curtea Veche” este cea mai veche biserică din București, ctitorie a domnului Mircea Ciobanul, în timpul primei sale domnii, între anii 1545-1554 și a fost amplasată în Curtea Veche.

Istoricul C. Giurescu pune pe seama lui Mircea Ciobanul, pe lângă modernizarea curții și ridicarea bisericii domnești și unele inițiative edilitare, precum podirea cu scânduri a străzilor orașului. Mircea Ciobanul ar fi autorul unei a doua delimitări a hotarului orașului.

Ea a servit timp de două secole drept loc de încoronare a Domnilor Țării Românești.

Biserica poartă hramurile Buna Vestire și Sfântul Anton. Stilul arhitectonic al bisericii, a fost influențat de biserica Mănăstirii Cozia. Turla e boltită cu o calotă sferică. La construcția bisericii a fost folosit contrafortul, cu rol constructiv, pentru prima dată în Țara Românească, element de influență moldovenească. Fațada este realizată din cărămidă aparentă în câte 3 rânduri orizontale și două cărămizi așezate vertical pe benzile tencuite.

Curtea Domnească de la Târgoviște, Palatul Voievodal, de unde Mihai Viteazul a condus treburile țării

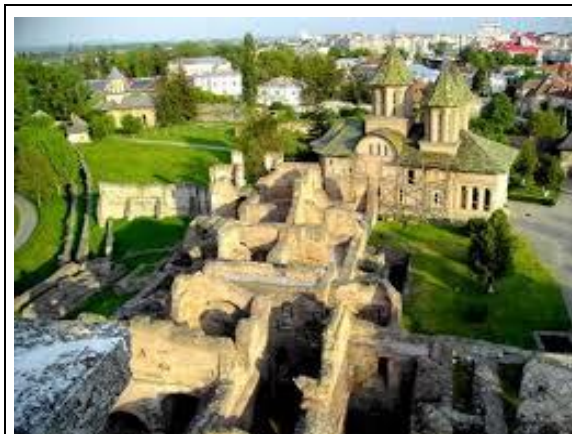
Prima cetate de scaun a Țării Românești, încă din secolul al XIV-lea, din timpul domniei lui Mircea cel Bătrân, este Curtea Domnească de la Târgoviște.

De la Mircea cel Bătrân și până la Constantin Brâncoveanu, cei 20 de mari și viteji domnitori ai țării, ce și-au avut aici reședința, au făcut ca preț de câteva secole să tremure șalvarii și să asude turbanele turcilor, care aveau curajul să treacă dincoace de Dunăre.... Deseori, erau nevoiți să strige către Stambul: „Vai !”

Domnitorii noștri au oprit hoardele păgâne, au făcut zid de apărare a creștinătății prin toate acțiunile lor curajoase. Ca semn al trecerii lor prin lume, au ridicat palate și biserici, a căror strălucire a dispărut azi, dar au lăsat peste veacuri vii amintiri; de bravură, dar și de mărturie a credinței lor, despre care vorbesc bisericile ridicate în semn de pomenire. Luptele de apărare împotriva dușmanilor începeau printr-un moment solemn, ridicând spre ceruri lancea și invocând cu credință fierbinte, numele lui Isus, cerând cu umilință, ajutorul Proniei Cerești.

Curtea voievodală de la Târgoviște-ruinele - Imagine luată de pe direcbooking.ro

O jumătate de mileniu, Târgoviște a fost centrul istoric și eroic, capitala valahilor, unde dacă s-ar întâmpla vreodată „învierea”, s-ar afla, cu siguranță, cea mai mare densitate de voievozi pe metrul pătrat. Sunt nume răsunătoare de care au auzit toți europenii; ei au dat bătaie de cap și insomnii, cel puțin patru secole, sultanilor Înaltei Porți. Începând cu Mircea cel Bătrân, Mihail I, Dan al II-lea, Alexandru Aldea, Vlad Dracul, Vladislav al V-lea, Vlad Țepeș, Vlad Călugăru, Radu cel Mare, Neagoe Basarab, Radu de la

Sursă: www.enciclopediaromaniei.ro, ro.wikipedia.org

Afumați, Pătrașcu cel Bun, Petru Cercel, Mihai Viteazul, Radu Șerban, Matei Basarab, Constantin Șerban, Mihnea al III-lea, Constantin Brâncoveanu, etc. Ei au fost cei care au ridicat sus, steagul Valahiei, în apriga luptă antiotomană, umilind pe marii viziri otomani; mulți sangeaci, pași, bei, spahii și ieniceri, au pierit de spada și lancea oștenilor noștri.

În partea stângă a Turnului Clopotniței, se găsește o lespede de marmură, unde sunt trecuți în ordine cronologică, toți domnitorii care de-a lungul istoriei, au ocupat scaunul domniei. Zidurile rămase, tezaurul nostru peste timp, înviorează dorința de explorare, stârnind curiozitatea și respectul pentru istoria acestor locuri și personaje emblematice ale trecutului nostru.

Cetatea Bucureștiului fiind distrusă de ocupația turcească după luptele de la Călugăreni, din 1595, Mihai își mută reședința la Târgoviște, unde își desfășoară multe din activitățile sale politico-diplomatice, culturale, etc. Aici va primi solii diplomatice, va organiza diferite evenimente și de aici va scrie mai multe scrisori, emițând multe din documentele Cancelariei sale.

În actele interne ale Munteniei, Curtea Domnească este atestată încă din timpul lui Mircea cel Bătrân când, într-un act al fiului și asociatului său la domnie, Mihail I, datat 1417-1418, se vorbește despre „...însuși orașul domniei mele Târgoviște...”.

Din acest act se poate înțelege că, la acea dată, aici funcționa o reședință voievodală fortificată, construită cu câțiva zeci de ani în urmă, aproximativ în anul 1400, iar la 1415, fiind construită biserica paraclis. De altfel, săpăturile arheologice confirmă această supoziție. Din perioadei lui Mircea cel Bătrân, datează o casă, prima biserică-paraclis, o curtină (curte mică) și urme ale unei palisade de lemn, de mici dimensiuni. În 1427, în memoriile sale, cruciatul Hans Schiltberger, menționează orașul Târgoviște drept capitală a Țării Românești, alături de una din Argeș. Schiltberger a participat la expediția militară ce s-a încheiat cu înfrângerea de la Nicopole. Deoarece aceste memorii au fost scrise după 31 de ani, se presupune că în 1396, orașul avea deja fortificații, ca orice capitală a vremii.

Câțiva zeci de ani mai târziu, dezvoltarea și extinderea fortificațiilor se face în timpul domniei lui Vlad Dracul și Vlad Țepeș, fiul său, care adaugă turnuri și clădiri utilitare, întărind zidurile, acestea, ajungând la aproximativ 2 m grosime.

Turnul Chindiei, monument emblematic pentru municipiul Târgoviște, a fost construit de către domnitorul Vlad Țepeș, în jurul anului 1460. Înalt de 27 de metri, rolul acestui turn era probabil acela

Târgoviște-Cetatea de scaun a celor 40 de voievozi români. Ruinele. Imagine luată de pe cunoastelumea.ro

Târgoviște -Curtea Domnească- Turnul Chindiei și ruinele -- Imagine luată de pe bestofromania.eu

de donjon al cetății. În acea vreme, numai cei veniți cu gânduri pașnice și cei anunțați, puteau ajunge aproape de turn, el având un rol militar de prim ordin: punct de observație și mai apoi, închisoare. În interior, pe zidurile sale, faptele și portretul lui Vlad Țepeș sunt prezentate cu lux de amănunte.

Pivnița, bine conservată de-a lungul timpului, era compusă din

patru nave paralele boltite. Probabil, la parter era sala de ceremonii și sfatul domnesc și unele încăperi ce ar fi putut sluji drept dormitoare.

Biserica Sfânta Vineri este numită și Biserica Mică Domnească și este ctitoria lui Vlad Călugărul și a soției sale, Smaranda; monument arhitectonic datând de la mijlocul secolului al XV-lea, păstrat fără modificări.

După mijlocul veacului al XV-lea, Curtea Domnească va avea fortificații puternice, șanțul de apărare, lat de aproximativ 20-24 m și adânc de 4 m, fiind întărit cu pari de lemn dispuși oblic în mal. Un act datat din 17 noiembrie 1476, menționează pentru prima oară, că la acea dată, Târgoviște, avea un important rol militar. La sfârșitul aceluiași secol, se ridică încă o porțiune de aproximativ 20 m de zid, terminat cu un turn de veghe.

O altă etapă de extindere a fortificațiilor este inițiată la sfârșitul secolului al XVI-lea, de către voievodul Petru Cercel, care extinde suprafața din interiorul incintei la cca. 29.000 m², suprafața cea mai mare a întinderii fortificațiilor pe care a avut-o de-a lungul timpului. Totodată, cu această nouă extindere, repară palatul și construiește o serie de utilități absolut necesare, precum apeductul, ce aproviziona cu apă palatul și garnizoana. Umblat pe la marile curți europene, inspirându-se din cele văzute, Petru Cercel caută să aducă un suflu nou în arhitectura muntenească, introducând elemente arhitectonice și de decorație de influență renascentistă occidentală. În 1584, termină o amplă campanie de refacere a palatului existent. În partea de sud a acestuia, la mică distanță, construiește un altul nou. Noua clădire este de dimensiuni mai mari, având trei nivele: pivniță, parter și etaj. Subsolul este mărit, permițând comunicarea dintre cele două clădiri. Parterul noii clădiri, având 10 camere, adăpostea Cancelaria Domnească și încăperile anexe acesteia. La etaj, complet separat de parter, erau amplasate dormitoarele familiei domnești. Accesul la aceste dormitoare se făcea printr-o scară exterioară, plasată pe fațada de vest. Un coridor făcea legătura dintre palat și Biserica Mare. Această transformare a Curții Domnești a fost remarcată și admirată de doi călători occidentali, care fac descrieri amănunțite și pline de admirație, despre cele constatate.

Biserica Mare Domnească este ctitoria voievodului Petru Cercel, după modelul bisericii mitropoliei din oraș, însă de dimensiuni mult mai mari, fiind la data construcției, cea mai mare clădire religioasă din Țara Românească. Pictura, păstrată până în zilele noastre, este realizată integral între anii 1696-1698, în timpul domniei lui Constantin Brâncoveanu, conținând cea mai amplă galerie de portrete de domnitori munteni.

Târgoviște - Curtea Domnească a voievozilor valahi-ruinele. Imagine luată de pe youtube.com

Grădinile palatului erau amplasate pe locul actualului parc al orașului, pe latura de est a zidului de incintă, întinzându-se peste râul Ialomița, până la poalele dealului mănăstirii. Grădinile, în stil italian, au fost prima dată amenajate de voievodul Petru Cercel, în anul 1584. În vizită la palat, francezul Jacques Bourgars apreciază în anul 1585 că „Petru Cercel a făcut un palat mic, dar frumos.” Deci, Mihai Voievod va beneficia de dotările și construcțiile ridicate până în 1593. Aici își va desfășura cea mai mare parte a activității sale

Totuși, perioada maximă de dezvoltare a reședinței voievodale se află mai târziu și se desfășoară între anii 1632-1654, în timpul domniei lui Matei Basarab, când palatul domnesc cunoaște o nouă perioadă de refaceri și transformări. El dublează practic grosimea zidurilor și reface șanțul de apărare, la o lățime și o adâncime de 3 m și-i adaugă un val de pământ pe o lungime de 5 km, peste care ridică o palisadă de bușteni. Pe zidul de piatră au fost amenajate 10 bastioane de formă rectangulară (astăzi se mai văd urmele a 7 dintre acestea) cu o suprafață de 40 m x 45 m. Cele 5 porți de acces în cetate sunt refăcute din piatră, asigurându-le și camere pentru corpul de gardă. Noile porți erau de formă pătrată, cu latura de 8,5m, iar pe direcția de acces aveau două arcade cu

deschiderea de 5 m. În ziua de azi, se menține în elevație numai Poarta Dealului, ca un arc de triumf, mărturie a unor evenimente grandioase din vremurile apuse. Porțile Câmpulungului și a Bucureștiului au fost descoperite din întâmplare, cu ocazia unor lucrări edilitare, ultima fiind reconstituită.

6

Târgoviște-Curțile Domnești - Imagine luată de pe o.wikipedia.org

Matei Basarab face un coridor-racord ce unește două clădiri ale palatului și construiește un etaj, parțial pe aripa veche.

Baia domnească, descrisă de către Paul de Alep, este construită, după moda turcească, pe latura de nord-est a zidului de incintă, în apropierea palatului. Construcția dreptunghiulară cu dimensiunile de 5,50 m x 14,7 m era formată din din trei încăperi, dispuse în șir. Prima, dinspre nord, prin care se făcea accesul, avea inclus și un mic vestiar, iar a doua, era baia propriu-zisă. Ultima încăpere, ce nu comunica cu celelalte două, era destinată cazanului de încălzire a apei. Sistemul de funcționare al băii era cel clasic romano-bizantin, aburul fiind dirijat prin conducte din sala cazanului, în baie

Foișorul, ale cărui ruine sunt situate la 60 m spre est de zidul de incintă, a fost construit inițial din lemn, de către Matei Basarab. Constantin Brâncoveanu reface construcția din zidărie, astfel devenind un superb loc de odihnă și recreere pentru cei ce se plimbau prin parc. În ziua de azi, nu se mai păstrează decât temeliiile, câteva coloane și capiteluri.

Casa Bălașa a fost construită în anul 1650, de către Bălașa, doamna voievodului Constantin Cârnel. Scopul inițial era acela de casă de oaspeți și azil pentru săraci. Clădirea există și în zilele noastre, fiind bine conservată. Construcția, fără etaj, este de formă paralelipipedică, având patru camere dispuse câte două, de-a lungul unui coridor central. Pardoseala este de cărămidă roșie, iar bolțile sunt în cruce.

După revolta lui Mihnea al III-lea, la cerința expresă a Înaltei Porți, domnitorul Gheorghe Ghica (1659-1660) începe pocesul de demantelare a curții voievodale și demolare a palatului, în dorința

sultanului de a distruge orice fortificații ce ar fi putut sluji în caz de revoltă a voievozilor Țării Românești.

Avântul deosebit în dezvoltarea impresionantă a construcțiilor și a arhitecturii din timpul domniei lui Constantin Brâncoveanu s-a reflectat și la Curtea Domnească din Târgoviște, când palatul voievodal trece prin ultima etapă de înflorire. Cu încuviințarea otomanilor, marele voievod, renovează palatul, reface parțial fortificațiile, dar, în special, se reconstruiesc și se dezvoltă palatul voievodal (1695), bisericile (1699) și clădirile utilitare sau decorative (foisorul de piatră din interiorul grădinilor domnești). Cu această ocazie, sunt construite în afara zidurilor două dependințe ale palatului. Una dintre ele, este Casa coconilor (copiilor), ridicată în 1701. Constantin Brâncoveanu, extinde grădinile, asigurând o echipă de grădinari pentru întreținerea acestora. Pe fațada dinspre răsărit a palatului, Domnul adaugă o lojă prevăzută cu scară de acces spre grădină, iar pe latura de vest, o altă lojă de acces spre Biserica Mare.

După această perioadă de înflorire, odată cu martiriul voievodului canonizat și cu mutarea definitivă a capitalei țării în București, zidurile încep a se deteriora. Războiul ruso-turc din 1736-1739, purtat și pe teritoriu românesc, afectează grav construcțiile, Curtea Domnească fiind incendiată, pentru ca mai apoi, un cutremur de pământ să afecteze decisiv ceea ce mai rămăsese din ruinele incintei fortificate.

Câteva reparații sumare va face Grigore al II-lea Ghica (1748-1752). În timpul primei domnii a lui Mihail Șutu (1791-1793), Enăchiță Văcărescu l-a convins pe acesta să repare biserica domnească.

În urma cutremurului din 1803 și a incendiului din același an, fosta Curte Domneasca devine o ruină.

În 1821, în timpul revoltei Eteriei, Alexandru Ipsilanti, conducătorul eteriștilor, destupă șanțurile de apărare și încearcă să refacă vechile fortificații. Tentativa acestuia de a readuce vremurile de glorie ale cetății medievale, se spulberă rapid, la auzul veștii că armatele otomane se îndreaptă spre Târgoviște. (Colecția Academiei Române, document CCXCII/1).

Ultimele lucrări importante de restaurare și conservare a ruinelor se fac în anul 1961, când, rămășițele vechilor fortificații, palatul domnesc și clădirile ce țineau de acesta, sunt amenajate ca muzeu, fiind oferite circuitului turistic. După această dată, nu au mai avut loc decât acțiuni de sondaje arheologice și minore lucrări de conservare și amenajare. (Sursă: www.encyclopediaromaniei.ro; ro.wikipedia.org)

Alte reședințe domnești au fost Ploieștiul, Gherghița, Târgșor și Caracal.

~Va urma ~